

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 Vtrum aliquod peccatum ueniale, & mortale distinguantur genere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

mus gratis oē peccatum ueniale esse contra legem secundum quod, & hoc est esse prater legem. Et enim contra legem quicquid a legis sine discordat: si simpliciter, simplici teris secundum quod, secundum quid. Sed simpliciter a sine nō discordat, nisi quod contrarium inducit sine: secundum quid uero, quod finis affectionem impedit, illud in morali, hoc in ueniali requirit. Et uenialia quidem ex imperfectione actus sunt secundum quid, id est, secundum imperfectionem motum contra legem Dei, ut primus motus infidelitatis, & adulterij testatur. Venialia autem ex genere sunt secundum quid, id est, secundum materiam contra legem Dei, ut mendacium iocofum, & risus superfluis testantur. hoc autem contra secundum quid, uocatur uno uocabulo lo prater legem. Ad pleniorē tamen doctrinam sciatis, quod cum dicitur ueniale ex genere esse prater, non contra legem, potest dupliciter intelligi. Primo, ut ita sit prater legem, ut contra nullam sit legem. Et in hoc sensu falsum est. Nam mendacium est secundum se prauum, & contrarium uirtuti, ac per hoc contra legem illius uirtutis: & tamen nō est mortale ex genere suo. Alio modo, ut sit prater legem, & non contra, quia nō est contra intentum finem legis. Et hoc modo contra nullam legem est ueniale: quia finis cuiusque legis est dilectio dei sui, ac proximi contra cuiuslibet bonum, nisi secundum quid, non sit per ueniale. Prater autem legem est, quia, ut in littera dicitur, debitus motus rationis a lege incensus non seruatur. In uenialibus quidem ex imperfectione actus uiolatur debitus modus rationis proueniens a ratione, uel de

df in peccatis, mortale opponit ei, quod est ueniale. Cum n. peccatum sit quaedā infirmitas animae, ut supra habitum est, peccatum aliquod mortale dicitur ad similitudinem morbi, qui dicitur mortalis, ex eo, quod inducit defectum irreparabilem per destinationē aliquis principij, ut dictum est. Principium autem spiritualis uitae, quae est secundum uirtutē, est ordo ad ultimum finem, ut supra dictum est, qui quidem si destitutus fuerit, reparari nō potest per aliquod principium intrinsecum, sed solum per uirtutem diuinam, ut supra dictum est, quia inordinationes eorum, quae sunt ad finem, reparantur ex fine, sicut error, qui accidit circa conclusiones per uirtutem principiorum. Defectus ergo ordinis ultimi finis nō potest per aliquid aliud reparari, quod sit principalius, sicut nec error, qui est circa principia: & ideo huiusmodi peccata dicitur mortalia quasi irreparabilia. Peccata autem, quae habent inordinationem circa ea, quae sunt ad finem, conseruato ordine ad ultimum finem, reparabilia sunt, & haec dicitur uenialia. Tunc enim peccatum ueniam habet, quoniam reatus pena tollitur, qui cessat cessante peccato, ut dictum est. Secundum hoc ergo mortale, & ueniale opponuntur, sicut reparabile, irreparabile, & hoc dico per principium interius, non autem per comparationem ad uirtutem diuinam, quae omnem morbum, & corporalem, & spiritualement potest reparare, & per hoc ueniale peccatum conuenienter diuiditur contra mortale. AD PRIMVM ergo dicendum, quod diuisio peccati in ueniale & mortale, nō est diuisio generis in species, quae aequaliter participat rationem generis, sed analogi in ea de quibus praedicatur secundum prius & posterius: & ideo perfecta ratio peccati, quam Augustinus ponit, conuenit peccato mortali. Peccatum autem ueniale dicitur peccatum secundum rationem imperfectam, & in ordine ad peccatum mortale, sicut accidens dicitur ens in ordine ad substantiam, secundum imperfectam rationem entis. nō enim est contra legem: quia uenialiter peccans, non facit quod lex prohibet, nec praetermittit id, ad quod lex per praceptum obligat, sed facit prater legem: quia non obseruat modum rationis quem lex intendit. AD SECUNDVM dicendum, quod illud praceptum Apostoli est asseruatum, unde nō obligat ad

A semper: & sic non facit contra hoc praceptum quicumque non actu refert in gloriam Dei omne quod facit. Sufficit ergo, quod aliquis habitualiter referat se, & omnia sua in Deum ad hoc, quod non semper mortaliter peccet, cum aliquem actum non refert in gloriam Dei actualiter. Veniale autem peccatum non excludit habitualement ordinationem actus humani in gloriam Dei, sed solum actualement: quia non excludit charitatem, quae habitualiter ordinat in Deum. unde non sequitur, quod ille qui peccat uenialiter, peccet mortaliter. AD TERTIVM dicendum, quod ille qui peccat uenialiter, inhæret bono temporali non ut fruens, quia non constituit in eo finem, sed ut utens referens in Deum non actu, sed habitu. AD QVARTVM dicendum, quod bonum commutabile non accipitur, ut terminus contrapositus incommutabili bono, nisi quando constituitur in eo finis. Quod enim est ad finem, non habet rationem termini.

ARTICVLVS II.
¶ *Super Quaestio. 88. Artic. secundum.*

¶ *utrum peccatum mortale, & ueniale differant genere.*

AD SECUNDVM sic proceditur. Videtur, quod peccatum ueniale & mortale non differant genere, scilicet, quod aliquod sit peccatum mortale ex genere, & aliquod ueniale ex genere. Bonum enim & malum ex genere in actibus humanis accipitur per comparationem ad materiam, siue ad obiectum, ut supra dictum est: sed secundum quolibet obiectum, uel materiam contingit peccatum mortaliter & uenialiter, quodlibet bonum commutabile potest homo diligere uel infra Deum, quod est peccare uenialiter, uel supra Deum, quod est peccare mortaliter. ergo peccatum ueniale & mortale non differunt genere.

¶ 2 Præter. sicut dictum est supra, peccatum mortale dicitur, quod est irreparabile, peccatum autem ueniale quod est reparabile: sed esse irreparabile conuenit peccato quod sit ex malitia, quod secundum quosdam irreparabile dicitur: esse autem reparabile conuenit peccato quod sit per infirmitatem, uel ignorantiam, quod dicitur remissibile, ergo peccatum mortale & ueniale differunt, sicut peccatum quod est ex malitia commissum, uel ex infirmitate & ignorantia: sed secundum hoc non differunt peccata genere, sed causa, ut supra dictum est. ergo peccatum ueniale & mortale non differunt genere.

¶ 3 Præter. supra dictum est, quod subitū motus tã sensualitalis, quam rationis sunt peccata uenialia: sed subitū motus inueniuntur in quolibet peccati genere. ergo non sunt aliqua peccata uenialia ex genere.

SED CONTRA est quod Augustinus in sermone de purgatorio enumerat quaedam genera peccatorum uenialium, & quaedam genera peccatorum mortalium.

RESPOND. Dicendum, quod peccatum ueniale a ueniale dicitur. Potest igitur aliquod peccatum dici ueniale uno modo, quia est ueniam cõsecutum: & sic dicit Am-

liberationem in uenialibus uero ex genere uiolatur debitus modus, quod secundum rationem referenda est materia illa ad finem.

IN art. 3. eiusdem 88 quaest. nota distinctio peccati tam uenialis, quam mortalis ex genere, & ex parte agentis. Et memento rationis ad secundum, quod 72. superius artic. 5. qua dictum est, quod ex hoc, quod ueniale & mortale inueniuntur differre genere ex parte obiecti, non habet quod differrentia uenialis, & mortalis sit specifica id est, constitutiva generis, uel speciei sub alteris, sed quod consequatur distinctionem specificam seu genericam in his.

Sup. q. 72. art. 5. & 2. di. 14. q. 3. ar. 6. ad 6. & di. 42. q. 1. 2. 4. cor. & 4. di. 16. q. 3. ar. 2. q. 4. ad 5. Et mal. q. 2. ar. 3. ce. & q. 7. ar. 1. Et op. 3. c. 178. q. 18. arti. 2. et 3.

ar. preced.

q. 76. 77. et 78. q. 76. ar. 3. ad 3. et art. 10.

In ser. 4. de animab. defunctorū et est ser. 41. in ordine, t. 10.

brof.

